
UDDANNELSE **2**

Konklusioner fra Rådsmøde (uddannelse)	2
Møde i Det Europæiske Råd	4
Kultur- og Uddannelsesudvalgets behandling af Servicedirektivet	4
OECD Economic Survey - Denmark 2005	6

BESKÆFTIGELSE **9**

Arbejdstidsdirektivet tæt på færdigbehandling	9
Servicedirektivets retning er uklar	13
Servicedirektivet: Kommissionens konsekvensrapport	16
Europæisk institut for ligestilling	18
DLI-oversigt over afstemning om forfatningstraktaten	19

KORTE MEDDELELSER **20**

Seminar om IT i internationale projekter	20
Konference om mobilitet i de videregående uddannelser	20

UDDANNELSE

Konklusioner fra Rådsmøde (uddannelse)

De europæiske undervisningsministre mødtes i Bruxelles den 21. februar 2005 for at diskutere uddannelses- og ungdomspolitik. Midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien var det centrale emne på Rådets dagsorden, som oplæg til diskussion og prioritering for uddannelsesområdet inden forårstopmødet i Det Europæiske Råd den 22. -23. marts 2005. Dagsordenen bestod af følgende tre punkter:

Uddannelse

- 1) Bidrag til Det Europæiske Råds forårstopmøde om midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien.
Vedtagelse af konklusioner
- 2) De europæiske uddannelsessystemers effektivitet og lighed.
Forelæggelse og udveksling af synspunkter

Ungdom

- 3) Bidrag til Det Europæiske Råds forårstopmøde om midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien.
Vedtagelse af konklusioner og udveksling af synspunkter

1) Bidrag til Det Europæiske Råds forårstopmøde om midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien

De europæiske undervisningsministre havde forud for mødet modtaget udkast til konklusioner fra Formandskabet, som tilrådede, at der i rapporten for uddannelsesområdet til Det Europæiske Råds forårstopmøde i 2005 anbefales at indføre nye tiltag på europæisk og nationalt niveau, som er i overensstemmelse med målsætningerne i arbejdsprogrammet "Uddannelse 2010". Der skal specielt fokuseres på tiltag i forhold til investering i humankapital:

- offentlig og privat investering i uddannelse skal stige, og der skal være en effektiv anvendelse af investeringerne.
- fremme høj kvalitet samt et evalueringssystem, der kan bidrage til at gøre de europæiske uddannelsessystemer til verdensklasse.
- alle relevante "stakeholders", herunder de sociale parter, skal inddrages i politikudviklingen på nationalt niveau.

I konklusionerne fra Rådsmødet står der, at Det Europæiske Råd opfordres til at bekræfte, at livslang læring er en absolut nødvendighed for gennemførelsen af Lissabon målene. Derudover at det er afgørende, at arbejdsprogrammet "Uddannelse 2010" bliver implementeret fuldt ud på nationalt niveau. Alle medlemslandene skal udarbejde årlige statusrapporter.

Rådet vedtog, at midtvejsevalueringen skal støttes ved at prioritere følgende:

- Udvikle strategier for livslang læring i medlemslandene inden 2006, der inddrager alle niveauer af uddannelsessystemet, og som kan bidrage til, at de europæiske borgere kan udvikle de kompetencer, der er nødvendige for at de kan forblive på arbejdsmarkedet. Strategierne skal udvikles i samarbejde med de relevante "stakeholders".

- Styrke europæisk samarbejde inden for uddannelse og erhvervsuddannelse for at stimulere og styrke arbejdet med reformer via: ”peer-learning” (erfaringsudveksling), styrke monitoreringen af fremskridt, styrke bidrag fra erhvervsuddannelserne, videregående uddannelse og forskning til Lissabon-strategien samt udvikle og implementere en europæisk kvalifikationsramme (European Qualifications framework).

2) De europæiske uddannelsessystemers effektivitet og lighed

Under dette punkt diskuterede Rådet de europæiske uddannelsessystemers effektivitet og lighed med udgangspunkt i resultaterne fra to projekter. Ludger Wössman fra Universitetet i München har udarbejdet rapporten ”*The complementarity of school autonomy and external exams*”, og han præsenterede projektets konklusioner på Rådsmødet. I projektet konkluderes det bl.a., at eksterne afgangseksaminer forbedrer den uddannelsesmæssige præstation samt decentrale beslutningsprocesser fremmer effektiviteten, hvis de kombineres med ekstern eksamination. En effektiv uddannelsespolitik skal således ifølge rapporten kombinere ekstern eksamination med uddannelsesinstitutionernes selvforvaltning. Politikken skal sætte rammen for standarder, men det skal være op til de enkelte skoler, hvordan de vil opnå standarderne.

Marc Demeuse der er professor fra universitetet i Mons-Hainaut, Belgien, har været projektkoordinator for projektet om lighed ”*Construction and use of equity indicators within the framework of the educational policies*” og præsenterede projektets konklusioner på Rådsmødet. I projektet konkluderes det bl.a., at det er vigtigt at have indikatorer for lighed. Nogle uddannelsessystemer er bedre rustet til udfordringer i forhold til lighed end andre, og det er derfor vigtigt at give medlemslandene nogle redskaber, så de kan forbedre forholdene. I konklusionerne fra Rådsmødet står der, at konklusionerne i undersøgelsen kan benyttes som ”udveksling af god praksis” mellem landene og vi kan lære af de lande, hvor uddannelsessystemet har været i stand til at korrigere sociale, økonomiske og kulturelle uligheder.

3) Bidrag til Det Europæiske Råds forårstopmøde om midtvejsvalueringen af Lissabon Strategien (ungdom).

Rådet skulle under dette punkt diskutere forslaget om oprettelse af en europæisk ungdomspagt. Sverige, Tyskland, Spanien og Frankrig har, med sidstnævnte i front, taget initiativ til etableringen af en europæisk ungdomspagt. Rådet blev op til mødet opfordret til at støtte initiativet om en europæisk ungdomspagt, der har til henblik at fremme en generation af unge europæere med jobs af høj kvalitet, højt uddannelsesniveau og relevant erhvervsuddannelse. Hensigten er at sætte større fokus på unge og involvere de unge mere i Lissabon-strategien, da unges tilknytning til strategien er en forudsætning for dens succes, står der i oplægget til ungdomspagten. I oplægget står der ligeledes, at unge i EU som helhed er hårdere ramt af arbejdsløshed end befolkningen som gennemsnit. Endvidere vil antallet af unge på arbejdsmarkedet falde over de næste 10-15 år. Målet om vækst og styrket konkurrenceevne baserer sig på en tilstrømning af bedre uddannede mennesker, hvilket lægger et stort pres på de unge. Der var efter mødet ingen konkrete anbefalinger til, hvordan ungdomspagten skal udformes og hvilke politikker, der skal tages i brug.¹

Undervisningsminister Mady Delvaux-Stehres fra det luxembourgske formandskab sagde efter rådsmødet, at de konklusioner Rådet har vedtaget, er en opbakning til at videreføre de fremskridt,

¹ DLI har afgivet hørings svar om en europæisk ungdomspagt, som kan læses på DLI’s hjemmeside www.dlint.org under ”nyheder”.

der allerede er sket på området inden for arbejdsprogrammet ”Uddannelse 2010” og en understregning af vigtigheden af strategien om livslang læring. Der var enighed blandt undervisningsministrene om, at strategien om livslang læring er afgørende for at kunne nå Lissabon-målene. Det er derfor vigtigt, at medlemslandene udarbejder nationale strategier for livslang læring inden 2006. Mady Delhaux-Stehres sagde efter mødet:

”These draft conclusions are, first of all, a recap of the progress made in the field of the working programme “Education and Training 2010” and then, they identify the areas where it would be desirable for the European Council to provide impetus to lifelong learning based on the Communication of the Commission.”²

Konklusionerne fra Rådsmødet kan læses på Formandskabets hjemmeside:

<http://www.eu2005.lu/en/calendrier/2005/02/21ConseilEJC/index.html>

Møde i Det Europæiske Råd

De europæiske regeringsledere skal mødes i Bruxelles den 22.-23. marts 2005, hvor midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien bliver ét af de centrale punkter. Det er nu fem år siden Lissabon-strategien blev vedtaget og Det Europæiske Råd (DER) skal på mødet diskutere en relancering af strategien og etablering af et partnerskab for vækst og beskæftigelse. Derudover skal DER diskutere og opdatere prioriteringer for nøglesektorerne.

DER har i alt fire punkter på dagsordenen:

- Stabilitets- og vækstpagten
- Midtvejsevaluering af Lissabon-strategien
- Bæredygtig udvikling
- Den internationale situation

Kommissionen har udarbejdet et forslag til DERs forårstopmøde om midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien ”*Working together for growth and jobs*”³, som Europa-Parlamentet havde til afstemning onsdag den 9. marts 2005 på samlingen i Strasbourg. Europa-Parlamentet vedtog med stort flertal (514 stemmer for og 110 imod) Kommissionens forslag, selvom der forud for afstemningen havde været meget kritik af Kommissionens forslag, fra især venstrefløjen, som påpegede, at den sociale og miljømæssige dimension manglede i strategien. Læs Kommissionens forslag på DLIs hjemmeside: www.dlint.org under ”Nyheder”.

Kultur- og Uddannelsesudvalgets behandling af Servicedirektivet

Europa-Parlamentets Kultur- og Uddannelsesudvalg har valgt Marie-Hélène Descamps som ”rådgivende ordfører” på ”Tjenesteydelser i det indre marked”(Servicedirektivet). Marie-Hélène

² Citat fra pressemeddelelse efter Rådsmødet den 21.feb.05:

<http://www.eu2005.lu/en/actualites/communiqués/2005/02/21delvaux/index.html>

³ Se EUUpdate nr.1 for uddybning af Kommissionens forslag

Descamps er medlem af Kultur- og Uddannelsesudvalget, for den kristdemokratiske gruppe. De forskellige udvalg i Europa-Parlamentet kan opfordre Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, der er det koordinerende udvalg på Servicedirektivet, om at inddrage ændringsforslag i sin betænkning til Kommissionens forslag om Servicedirektiv. Marie-Hélène Descamps har udarbejdet et "Udkast til udtalelse" fra Kultur- og Uddannelsesudvalget til Udvalget om det Indre Marked, som udvalget diskuterede på sit møde mandag 14. marts 2005.

Udvalgets "Udkast til udtalelse" fokuserer meget på audiovisuelle og kulturelle tjenesteydelser, men uddannelsesområdet inddrages også. Indledningsvis er der en kort redegørelse for baggrunden for Servicedirektivet, og her står der bl.a.:

*"Derfor skal det præciseres, at direktivforslaget ikke omfatter national uddannelse, og det skal understreges, at det heller ikke omfatter støtte fra medlemsstaterne til kultur og sport."*⁴

Endvidere opfordrer Kultur- og Uddannelsesudvalget Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse om at optage følgende ændringsforslag i sin betænkning. Første ændringsforslag drejer sig om kultur-, uddannelses- og medieområdernes særlige kendetegn:

*"...kultur-, uddannelses- og medieområderne, hvad angår skabelse af rigdomme og beskæftigelse, er en vigtig del af den europæiske samfundsmodel, og deres særlige kendetegn skal bevares."*⁵

Med hensyn til hvilke områder og tjenesteydelser, der er dækket af direktivet, skriver Kommissionen i sit oprindelige forslag, at i de tilfælde, hvor staten udfører tjenesteydelser uden økonomisk modydelse, er virksomheden ikke omfattet af traktatens artikel 50. Kommissionen skriver således:

*"...de former for virksomhed, staten udfører uden økonomisk modydelse som led i sine opgaver på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retslige område. Disse former for virksomhed er ikke omfattet af definitionen i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde"*⁶.

Til denne passage vil Kultur- og Uddannelsesudvalget gerne have tilføjet efter "på det sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige område":

⁴ Marie-Hélène Descamps "udkast til udtalelse" s. 3 (PE 353.526v02-00)

⁵ Marie-Hélène Descamps "udkast til udtalelse" s. 5 (PE 353.526v02-00)

⁶ **Definition af tjenesteydelser i det indre marked (art.50)**

Tjenesteydelser er i EF-traktatens forstand de ydelser, der normalt udføres mod betaling, i det omfang de ikke omfattes af bestemmelserne vedrørende den frie bevægelighed for varer, kapital og personer (art.50). Tjenesteydelser omfatter især:

- a) virksomhed af industriel karakter
- b) virksomhed af handelsmæssig karakter
- c) virksomhed af håndværksmæssig karakter
- d) de liberale erhverv.

Hvilke aktiviteter der er omfattet af definitionen i EF-traktatens art. 50 er ifølge Kommissionen ikke op til national lovgivning, men til Domstolens konkrete vurdering af, om en aktivitet har en økonomisk karakter. Definitionen af tjenesteydelser i det indre marked findes i Nice-traktaten under artikel 50 og den samme ordlyd er videreført i forslaget til Forfatningstraktaten.

”Såsom undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem ved både offentlige og private undervisningsinstitutioner”.⁷

Efterfølgende er der en begrundelse for dette punkt:

”EF-Domstolen har vurderet, at undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem ikke er en tjenesteydelse. Domstolen har tilføjet, ”at den nærmere beskaffenhed af denne aktivitet ikke kan påvirkes af, at eleverne eller deres forældre undertiden er forpligtet til at betale afgifter eller skolepenge som delvis bidrag til udgifterne til driften af dette system” (Humble og Wirth: sag C-263/86 og C-109/92)”⁸

European Trade Union Committee for Education (ETUCE) har på europæisk niveau rettet henvendelse til Europa-Parlamentets Kultur- og Uddannelsesudvalg vedrørende udvalgets ”udkast til udtalelse” om Servicedirektivet. ETUCE argumenterer for, at alle uddannelsesaktiviteter eksplicit undtages fra at være omfattet af Servicedirektivet. Det bør ikke være EF-domstolens vurdering af hvilke aktiviteter, der falder ind under kategorien ”tjenesteydelser”, og således vil være omfattet af Servicedirektivet. Uddannelse er et nationalt anliggende og ikke en aktivitet, der skal underlægges markedskræfterne.

I Kultur- og Uddannelsesudvalgets ”udkast til udtalelse” står der, at kulturel service skal udelukkes af Servicedirektivet af hensyn til respekt for kulturel diversitet og beskaffenhed. Derudover er kultur suverænt et nationalt anliggende. Førnævnte argumentation kan ifølge ETUCE ligeledes overføres på uddannelsesområdet, og uddannelse bør derfor eksplicit undtages fra at være omfattet af Servicedirektivet.

DLI følger også udviklingen af behandlingen af Servicedirektivet tæt og planlægger en lignende henvendelse på nationalt niveau.

Kultur- og Uddannelsesudvalget skal fortsætte diskussionen af Servicedirektivet og udvalgets ændringsforslag på næste møde den 20.-21. april 2005. Læs Kultur- og Uddannelsesudvalgets ”Udkast til udtalelse” her:

http://www.europarl.eu.int/meetdocs/2004_2009/documents/PA/558/558481/558481da.pdf

OECD Economic Survey - Denmark 2005

Tirsdag den 15. februar 2005 udgav OECD rapporten ”Economic Survey – Denmark 2005”. Rapporten er en vurdering af dansk økonomi som helhed, og OECD præsenterer vurderinger og anbefalinger i rapporten. OECD anbefaler gennemgribende ændringer på det offentlige område og præsenterer ligeledes vidtrækkende anbefalinger på uddannelsesområdet. Overordnet anbefaler OECD, at de danske politikere tager initiativ til:

- Afskaffelse af efterlønnen
- Sænkning af marginalsatten
- Øget udlicitering i den offentlige sektor

⁷ Marie-Hélène Descamps ”udkast til udtalelse” s. 10 (PE 353.526v02-00)

⁸ Marie-Hélène Descamps ”udkast til udtalelse” s. 10 (PE 353.526v02-00)

Arbejdsudbuddet er et af emnerne, der fremhæves i rapporten. OECD skriver, at det er nødvendigt at øge arbejdsudbuddet og væksten i produktiviteten, da Danmark står over for en aldrende befolkning og færre unge til at tage over. OECD anbefaler derfor, at efterlønsordningen ændres (i bedste fald helt fjernes) og de ældre bliver længere på arbejdsmarkedet. Det kan enten gøres ved at hæve efterlønsbidraget eller bonussen ved senere tilbagetrækning. På den anden side af skalaen mener OECD, at de studerende bør færdiggøre deres studier hurtigere. Det foreslås bl.a., at undervisningsgebyrerne hæves (suppleret med indkomstbetingede låneordninger) og at uddannelsesstøtten ændres, så de studerende får flere midler i starten og færre senere. Derudover skal det sjette SU-år fjernes, OECD kalder det "et års betalt ferie".⁹ OECD peger selv på, at uddannelse og forskning er en del af løsningen i forhold til at fastholde væksten i levestandarden og øge væksten i produktiviteten. OECD skriver:

*"Fastholdelse af væksten i levestandarden vil kræve et højere uddannelsesniveau i arbejdsstyrken. Skolesystemet yder imidlertid ikke så meget, som det kunne, med de ressourcer der er til rådighed. En stærkere evalueringskultur ville hjælpe, lærernes kompetencer kunne udnyttes bedre, hvis de specialiserede sig mere, mangler i deres uddannelse bør afhjælpes og arbejdsgangene bør gøres mere fleksible"*¹⁰

De penge, der investeres i forskning, mener OECD ligeledes, der kan opnås bedre resultater for. Konkurrencebetonede præstationsbaserede finansieringsmekanismer og at knytte finansiering til kvalitet, er nogle af de instrumenter, OECD anbefaler. Skattereglerne skal ligeledes gøres enklere, så venturekapitalmarkedet kan styrkes.

Grundskoleniveau

Om den danske folkeskole gentager OECD påstande fra tidligere rapporter: at det offentlige skolesystem ikke fungerer ordentligt, at det offentlige skolesystem er dyrt, og at det leverer middelmådige resultater. Referencen er PISA 2003 rapporten. Det gentages også, at det danske skolevæsen ikke lever op til nordisk standarder i forhold til det udtalte mål, at alle elever skal have lige muligheder for uddannelse, uanset familiemæssig baggrund. OECD hævder samtidig i rapporten, at lighedsmålsætningen til dels kan forklare Danmarks midter- (og ikke top-) placering i PISAs rangordning.

Af positive aspekter ved det danske skolesystem nævner OECD bl.a., at forældre tager aktivt del i skolens liv og dagligdag, at de lokale skolevæsener har en høj grad af autonomi og der er plads til innovation, at der er gode faciliteter på skolerne, dygtigt og veluddannet personale. Men OECD mener altså alligevel, at der er flere områder, hvor der skal ske forbedringer, effektiviseringer og bedre resurseudnyttelse.

Konkret på uddannelsesområdet foreslår OECD, at:

- 10. klasse begrænses til dem, som har behov herfor
- skabe en bedre kultur for evaluering af både elever og skoler
- prioritere større intellektuel udfordring og tilskynde eleverne til at yde deres bedste,
- hurtigere blive opmærksom på elever med særlige læsevanskeligheder
- øge lærernes undervisningstimer
- tillade lærerne at specialisere sig mere og udfylde huller i deres uddannelse

⁹ Resume af OECD's vurdering af dansk økonomi s.1: <http://www.oecd.org/dataoecd/51/46/34422842.pdf>

¹⁰ Resume af OECD's vurdering af dansk økonomi s.2: <http://www.oecd.org/dataoecd/51/46/34422842.pdf>

- omprioritere fra ikke-undervisere til undervisere og gøre arbejdsrutinerne mere fleksible
- benytte diagnostiske test i højere grad samt øge monitoreringen af skolernes og elevernes resultater

Universitetsniveau

OECD mener, de tertiære uddannelser kan forbedres og henviser til OECD 2003, hvor der står, at universiteter ”have considerably more potential than is being realised at present”. OECD anbefaler, at der sættes ekstra ind på fem områder:

- universiteterne skal have mere frihed til at innovere, hvilket skal gøres ved at fjerne unødvendige reguleringer. Universiteterne skal have mere autonomi.
- bachelor-graden skal tillægges større værdi
- der skal skabes en sammenhængende universitetssektor. Fx kan ét ministerium varetage hele universitetsområdet
- styrke budgettet til forskning
- styrke udvekslingen af viden og teknologi mellem den offentlige og private sektor

Forbedre betingelserne for innovation og forskning

OECD anbefaler, at midlerne i højere grad tildeles på baggrund af projektbaserede frem for institutionsbaserede betingelser. Der skal oprettes én pulje for offentlig finansieret forskning, og private virksomheder skal have mulighed for at byde ind på midlerne under samme vilkår som de offentlige. Midlerne skal tildeles på baggrund af kvalitet. Restriktioner i forhold til forskerparker skal fjernes. Universiteterne skal opfordres til at have én patent-afdeling i stedet for, at hvert institut har sin egen.

BESKÆFTIGELSE

Arbejdstidsdirektivet tæt på færdigbehandling

Den 22. september 2004 fremlagde Kommissionen et ændringsforslag til Arbejdstidsdirektivet, som stammer fra 1993. Grunden til, at Kommissionen fremsatte ændringsforslag, var, at det af det oprindelige direktiv fremgår, at der skal foretages en revurdering efter 10 år. Derudover har to domme ved EF-Domstolen om forholdet mellem aktiv arbejdstid og vagttjeneste, øget presset for at ændre direktivet. Forslaget til ændring af direktivet har været til behandling i Rådet, i Europa-Parlamentet og en række underudvalg, og har desuden været drøftet i mange forskellige fora, bl.a. med de sociale parter. Der er stor uenighed om forslaget, som på visse punkter er meget omstridt, og Kommissionen er blevet kritiseret for at have fremsat et alt for ”arbejdsgivervenligt” forslag. Ud over de europæiske arbejdstagerorganisationer har en række af medlemslandene også stillet sig kritisk over for forslaget.

EU's beskæftigelsesministre opnåede enighed om dele af direktivet på Rådsmødet den 7. december 2004¹¹, men mangler stadigvæk at finde en løsning på de mere kontroversielle områder. Herunder den såkaldte opt-out, der siden 1993 har givet Storbritannien tilladelse til at dispensere fra den maksimale 48 timers arbejdsuge. Senere har flere lande sektorvist benyttet sig af en lignende dispensationsmulighed. Det nuværende luxembourgske formandskab forsøger, med udgangspunkt i forhandlingsresultater fra Rådsmødet i december, at skabe et kompromis mellem medlemslandene. Blandt andet forsøger de at klarlægge, hvilke konkrete behov de lande, der ønsker at bibeholde opt-outen, har, og om andre fleksibilitetsforanstaltninger i direktivet ikke kunne træde i stedet for opt-outen. Kravet fra kritikerne af opt-outen er, at der skal sættes en dato for udfasning af opt-outen, således som det var bestemt i det oprindelige direktivet fra 1993.

Sideløbende arbejder Parlamentet målrettet med at færdiggøre deres ændringsforslag til Kommissionens Arbejdstidsdirektiv. En proces som de forsøger at afslutte inden beskæftigelsesministrene mødes næste gang til Rådsmøde den 3. juni 2005. Hvis forslaget ikke er klar, kan det frygtes, at Storbritannien, som overtager formandskabet i andet halvår 2005, skal færdiggøre direktivet. Da netop Storbritannien er tilhænger af opt-outen, vil det formentlig blive endnu svære at få opt-outen helt afskaffet.

Cercas forslag

Det koordinerende udvalg i Parlamentet er Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender, hvor den spanske socialist Alejandro Cercas er ordfører. Tirsdag den 15. marts 2005 fremlagde han sit endelige udkast til udvalgets forslag til ændringer af forslaget til Arbejdstidsdirektiv. Processen er herefter, at Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender skal forsøge at nå til enighed inden forslaget efter planen skal til afstemning i midten af maj 2005 i selve Parlamentet.

Selv fremhæver Cercas direktivet som vigtigt for at sikre nogle grundlæggende rettigheder for de Europæiske arbejdstagere. Han understregede i forbindelse med udvalgsrådet den 15. marts, at direktivet ikke har til formål at bidrage til at løse arbejdsløshedsproblemerne i Europa. Men at direktivet skal skabe nogle rammer, som sikrer, at den europæiske sociale model ikke tilsidesættes.

¹¹ Læs om forhandlingerne på Rådsmødet 6-7. december 2004 i EUpDate nr. 5/2004

Det oprindelige direktiv tilsiger en maksimal 48 timers arbejdsuge, og en referenceperiode til opgørelse af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid på maksimalt 4 måneder. Dog gav direktivet fra 1993 mulighed for, at Storbritannien kunne 'slippe' i 10 år for at efterleve kravet om en maksimal 48 timers arbejdsuge (opt-ouden). Cercas fremhævede i sin fremlæggelse, at det er betænkeligt, at debatten vedrørende opt-ouden fylder så meget, når dette kun var ment som en midlertidig undtagelse skabt specielt for Storbritannien. En undtagelse som kan bruges – og bliver brugt – som en grov tilsidesættelse af grundlæggende rettigheder for arbejdstagerne. I tillæg giver det Storbritannien en unfair konkurrencefordel, fordi de med lovhjælp kan vedtage regler, der kan medføre social dumping.

Cercas påpeger, at han ikke er imod at skabe et fleksibelt arbejdsmarked. Det er bare nødvendigt at finde en løsning, hvor der ikke skabes et arbejdsmarked med arbejdsforhold som fx i Kina.

Diskussionen i forlængelse af Cercas' fremlæggelse af udkast til betænkning illustrerer de forskellige tilgange, de politiske grupper i Parlamentet har til Arbejdstidsdirektivet. Fra kristdemokratisk side blev der argumentet for, at der er behov for stor fleksibilitet på det europæiske arbejdsmarked. Derfor bør referenceperioden også, som i Kommissionens forslag, udvides til 12 måneder, hvis opt-ouden skal afskaffes. Dette vil sikre en nødvendig større fleksibilitet og skabe bedre mulighed for tilrettelæggelse af familie- og arbejdsliv. Dette vil ligeledes sikre, at folk ikke 'skubbes' ud i den sorte økonomi. Det sidste argument blev også brugt til at forsvare opt-ouden, da folk, uanset lovgivning, vil have behov for at arbejde længere end de ugentlige 48 timer. Det blev desuden anført, at opt-out'en og sikkerhed ikke beviseligt har nogen relation til hinanden. Storbritannien, som jo bruger opt-ouden i flere sektorer, har fx en god international placering, når det gælder et lavt antal arbejdsulykker. Desuden er det frivilligt, om en arbejdstager ønsker at indgå en opt-out, hvilket mange engelske arbejdere har valgt at gøre. Dette er et eksempel på, at modellen fungerer og derfor bør opt-out muligheden bibeholdes, mener kristdemokraterne.

Som modsvar til kristdemokraternes indlæg blev det fremhævet af et socialdemokratisk medlem af udvalget, at Storbritannien har en meget lav produktivitet pr. arbejdstime, og at arbejderne ofte føler sig presset til at indgå de frivillige aftaler. Hertil kan det tilføjes, at repræsentanter for den engelske fagbevægelse på møder i ETUC har påpeget, at den enkelte arbejdstager – ofte allerede ved ansættelsen – er udsat for et stort pres for at indgå aftale om opt-out.

Flere socialister og socialdemokrater var omvendt meget klare i deres holdning vedrørende opt-ouden: den skal afskaffes inden 2010. En længere periode vil øge risikoen for at skabe præcedens, og opt-ouden bliver sværere at afskaffe senere. De enkelte medlemslande ønsker forskellige undtagelser. Nogle ønsker undtagelser for sundhedspersonale, andre for transportområdet og andre igen hotel- og restaurationsbranchen. Dette kan give en unfair konkurrence, som over tid kan føre til social dumping.

Kommissionen advarer ligeledes imod en opretholdelse af opt-ouden, med den begrundelse, at det vil skabe 'en åben dør' for en deregulering af det europæiske arbejdsmarked.

Generelt må det vurderes, at parlamentarikere fra begge fløje kan se problemerne i opt-ouden, men den borgerlige side ønsker, at der indskrives forskellige fleksibilitetsfremmende muligheder i direktivet. Derfor skal Cercas' forslag formentlig ses som et forsøg på at samle begge sider. Fra et fagforeningsperspektiv indfører hans udkast bestemt nogle tiltrængte ændringer, der trækker forslaget i retning af en bedre sikring af arbejdstagernes sikkerhed, sundhed og familieliv.

Problemer i Cercas' forslag

Forslaget indeholder dog nogle problemstillinger, der med tiden kan vanskeliggøre både forhandlingerne mellem de sociale parter og i yderste konsekvens hele den danske aftalemodel.

I forslag til vagtperioder foreslår Kommissionens at den ”inaktive arbejdstid”¹² ikke medregnes som arbejdstid, men mindre der træffes aftale om andet. De foreslår derfor følgende tilføjelse til direktivet:

*”Den inaktive del af vagtperioden betragtes ikke som arbejdstid, medmindre andet følger af national lovgivning eller, i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis, kollektiv overenskomst eller aftale mellem arbejdsmarkedets parter.”*¹³

Cercas foreslår i stedet, at både den almindelige arbejdstid og rådighedstiden i en vagtperiode skal defineres som arbejdstid, medmindre der træffes specifikke aftaler om andet. Cercas foreslår, at Kommissionens forslag ændres til:

*”Hele vagtperioden inklusive den inaktive arbejdstid skal kaldes aktiv arbejdstid. Dog kan den inaktive del af vagtperioden ved lovgivning eller kollektiv overenskomst specifikt indregnes i forhold til den gennemsnitlige maksimale ugentlige arbejdstid, jf. artikel 6.”*¹⁴

De europæiske fagforeninger er klare modstandere af Kommissionens forslag, men vender sig også imod Cercas ændringsforslag, da dette åbner op for at arbejdstagerne kan arbejde ”inaktivt”. Ofte bruges sundhedssektoren som eksempel på en sektor, hvor læger, der fx har døgnvagter, uden at den tid, hvor de ikke arbejder, skal tælles med som arbejdstid. EU-dommene om vagttjeneste har skabt diskussioner om, hvordan arbejdstiden fx i forbindelse lægernes vagttjenester skal beregnes. Den europæiske fagbevægelse ønsker, at problemerne løses gennem kollektive overenskomster i de berørte sektorer i det enkelte medlemsland. Problemerne med at forsøge at løse spørgsmålet gennem et *fælles* regelsæt, kompliceres af, at forholdene på arbejdsmarkedet reguleres meget forskelligt i de enkelte medlemslande. Derfor må det betragtes som at skyde gråspurve med kanoner, at indføre en generel regel for at løse specifikke problemer i sundhedssektoren. I stedet for at indføre et uklart begreb som ”inaktiv arbejdstid”, må det overlades til parterne i de berørte sektorer at løse evt. problemer gennem kollektive forhandlinger. Evt. kan der indføres fælles regler omkring beskyttelse af den enkelte arbejdstager, fx at en vagt skal adviseres i ordentlig tid i forvejen, og at gravide kvinder ikke må være på standby-vagt.

På ministerrådsmødet i december 2004 blev der opnået enighed om, at den *kompenserede hviletid* efter en vagtperiode skulle kunne vente op til syv dage. Dette er oven i købet en forværring af Kommissionens forslag på tre dage. Cercas foreslår i stedet, at den kompenserede hviletid – som hidtil - skal ligge i umiddelbart forlængelse af en vagt¹⁵. I stedet for en generel regel (som Kommissionen foreslår og Rådet er blevet enige om) om at kunne udskyde den kompenserede hviletid, foreslår Cercas, at undtagelser kun kan foretages ved kollektive overenskomster eller *alle*

¹² Den tid hvor en læge fx er på tilkaldevagt, og altså ikke arbejder fysik på hospitalet.

¹³ Cercas's Udkast til Betænkning, p. 7 (PE 355.651)

¹⁴ Cercas's Udkast til Betænkning, p. 7 (PE 355.651)

¹⁵ Cercas's Udkast til Betænkning, p. 9 (PE 355.651)

relevante former for arbejdsmarkedsdialog. Den sidste formulering – ”alle relevante former for arbejdsmarkedsdialog” – finder ETUC meget uklar.

Kommissionens forslår en forlængelse af den nuværende *referenceperiode*¹⁶ fra 4 måneder til 12 måneder, såfremt: ”...de berørte arbejdsmarkedsparter konsulteres, og der opfordres til social dialog om dette emne.”¹⁷ Hertil foreslår Cercas en række principper, der skal præcisere under hvilke omstændigheder, referenceperioden vil kunne forlænges fra 4 til 12 måneder.¹⁸

”1. under overholdelse af almindelige principper for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed og efter at have hørt de berørte arbejdsmarkedsparter eller som led i en relevant form for arbejdsmarkedsdialog

2. Medlemsstaterne træffer i denne forbindelse alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at ved en referenceperiode på over fire måneder:

- *skal arbejdsgiveren informere og høre arbejdstagerne eller deres repræsentanter*
- *skal arbejdsgiveren udarbejde en skriftlig risikovurdering med angivelse af de eventuelle risici i forbindelse med den foreslåede arbejdsrytme og af, hvorledes disse risici vil blive forebygget for at sikre, at arbejdstagernes sundhed og sikkerhed ikke bringes i fare. Efter at arbejdsrytmen er blevet indført, opdateres risikovurderingen årligt, ligesom den stilles til rådighed efter anmodning fra de offentlige myndigheder, arbejdstagerne og disses repræsentanter*
- *skal arbejdsgiveren 4 uger i forvejen orientere de berørte arbejdstagere om enhver ændring af vilkårene i forbindelse med arbejdsperioderne med forbehold af artikel 2 i direktiv 91/533/EF*
- *skal arbejdsgiveren udarbejde et register over den enkelte arbejdstagers arbejdstid*
- *og drage omsorg for, at arbejdstagerne hvert år gennemgår en gratis lægeundersøgelse*
- *skal gravide kvinder og kvinder med børn på under 1 år efter anmodning fra disse være undtaget*
- *må disse bestemmelser ikke være til hinder for, at familie- og arbejdsliv kan forenes.”*¹⁹

Den europæiske fagbevægelse påpeger, at den bedste løsning vil være, hvis referenceperioden ikke udvides, men realpolitisk må det vurderes vanskeligt at få igennem i Parlamentet. Cercas’ ovenstående forslag i forhold til referenceperioden indeholder bestemt positive elementer, problematisk er det dog, at han endnu engang indfører det uklare begreb: ”relevante former for arbejdsmarkedsdialog”. Ligeledes vil det være en ligestillingsmæssig fordel, hvis det var muligt at undtage ”gravide kvinder og forældre med børn under 1 år”, og ikke, som Cercas foreslår, kun ”kvinder med børn”.

Fremtiden for behandlingen af Arbejdstidsdirektivet

¹⁶ Referenceperioden omfatter over hvilken tidsperiode den maksimale gennemsnitlige 48 timers arbejdsuge skal beregnes over. Det vil sige, der i perioder kan arbejdes længere end 48 timer om ugen. Dog må der maksimalt arbejdes 65 timer på en uge.

¹⁷ Kommissionens forslag til en ændring af Arbejdstiden, KOM(2004) 607 endelig (http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/da/com/2004/com2004_0607da01.pdf)

¹⁸ Cercas’ Udkast til Betænkning, p. 10 (PE 355.651)

¹⁹ Cercas’ Udkast til Betænkning, p. 10 (PE 355.651)

Nedenstående oversigt viser den nuværende plan for færdigbehandlingen af Arbejdstidsdirektivet. Især bliver det interessant at følge, hvorvidt Parlamentet kan nå til enighed om en samlet betænkning, der kan sende et stærkt signal til medlemslandenes beskæftigelsesministre, når de mødes den 3. juni 2005. Efter afstemningen i maj i Europa-Parlamentet vil det altså være op til de danske folketingspolitikere at give Beskæftigelsesministeren et forhandlingsmandat.

31. marts 2005	Europa-Parlamentets Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender skal diskutere Cercas' udkast til betænkning vedrørende Arbejdstidsdirektivet inklusiv indkommende ændringsforslag.
20. april 2005	Afstemning i Europa-Parlamentets Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender
12. -13. maj 2005	Arbejdstidsdirektivet skal til afstemning i Europa-Parlamentet – Strasbourg
3. juni 2005	Arbejdstidsdirektivet skal diskuteres i Rådet

Service direktivets retning er uklar

På det seneste har både Kommissionsformand José Manuel Barroso og kommissær Charlie McCreavy for det Indre Marked meldt ud, at der vil blive foretaget en revurdering af forslaget til Servicedirektiv. Det betyder ikke nødvendigvis, at modstanderne af Servicedirektivet kan ånde lettet op, Barroso har nemlig fastslået, at forslaget ikke er trukket tilbage, men at det oprindelige forslag skal revideres. Lige nu arbejder ikke mindre end 10 forskellige udvalg i Parlamentet med ændringsforslag, der formentlig vil ende med en samlet parlamentsafstemning om Servicedirektivet i juli 2005.

Kommissionen fastholder forslaget

I en tale til forretningsfolk i Bruxelles den 13. marts 2005 sagde Barroso, at Kommissionen ikke har nogen planer om at trække forslaget tilbage eller fjerne oprindelseslandsprincippet²⁰. Kommissionen er dog åben over for at ændre på dele af forslaget, hvilket formentlig skal ses i lyset af, at både Parlamentet og ikke mindst regeringslederne fra Frankrig og Tyskland er meget kritiske over for forslaget til direktiv om et indre marked for handel med servideydelser - Servicedirektivet. I forbindelse med et internt møde mellem kommissærerne onsdag den 2. marts 2005 nåede Kommissionen da også til enighed om at revurdere visse aspekter ved forslaget.²¹

Kommissionen afventer på nuværende tidspunkt Parlamentets samlede rapport med ændringsforslag til Servicedirektivet, og vil med udgangspunkt i den forhandle med medlemsstaterne.²² Kommissær McCreavy for det Indre Marked har i tillæg hertil udtalt, at "alle muligheder er åbne" for at se på direktivet, ligesom han er åben over for at diskutere, om offentlige ydelser, herunder for eksempel

²⁰ Financial Times Europe hjemmeside, *A recipe for jobs or a race to the bottom*, 14. marts 2005 (<http://news.ft.com/cms/s/0f88d58c-94c3-11d9-8dd3-00000e2511c8.html>)

²¹ Financial Times Europe hjemmeside, *Commission moves to calm services row*, 2. marts 2005 (<http://news.ft.com/cms/s/7509583e-8b5c-11d9-ae03-00000e2511c8.html>)

²² Euobserver.com, *Commission to water down controversial service directive*, 3. marts 2005 (<http://www.euobserver.com/?sid=9&aid=18569>)

sundhed, skal helt ud af direktivet.²³ Desuden har han udtalt, at han ikke kan stå inde for et forslag, der tillader social dumping. Som han udtaler:

”Vi er nødt til at ændre forslaget for at gøre det klart, at de ansattes forhold ikke vil blive forringet på nogen måde. Jeg vil ikke stå i spidsen for et direktiv, der tillader social dumping”²⁴

Det har været lidt vanskeligt, at få vished om, hvad Barossos (og hermed Kommissionens) holdning til Servicedirektivet egentlig er. I møder med fagbevægelsen har han givet udtryk for behov for justeringer af frygt for risiko for social dumping, mens han i andre forsamlinger fx hos arbejdsgiverne udelukkende har fokuseret på den øgede vækst, direktivet angiveligt vil medføre.

Netop arbejdsgivere og arbejdstagere har også givet udmelding om to meget forskellige holdninger til forslaget. For eksempel påpeger ETUC²⁵ de mange problemer en gennemførelse af Servicedirektivet medfører. Det vil resultere i et konkurrence om laveste fællesnævner mellem medlemslandene, når det gælder social sikkerhed, lønniveau og forbruger- og miljøbeskyttelse. På den anden side forsøger arbejdsgiverne at fremhæve vigtigheden af Servicedirektivet. Som præsidenten for de amerikanske virksomheders interesseorganisation i Europa²⁶ har fremhævet: *”the services directive (is, red) his organisation's "number one priority”²⁷*. Flere andre europæiske arbejdsgiverorganisationer har ligeledes understreget vigtigheden af, at direktivet bliver gennemført i sin nuværende meget liberale form, da det vil sikre den nødvendige vækst og nye jobs i EU. I den forbindelse refereres der også til den konsekvensanalyse, Kommissionen har fået udarbejdet af den danske konsulenthus Copenhagen Economics, der vurderer at Servicedirektivet vil skabe op i mod 600.000 nye jobs i EU. Konsekvensanalysen vurderes selvstændigt på side 16 i denne EUUpdate.

Parlamentet har en stor rolle

Diskussionen om Servicedirektivet har som nævnt efterhånden fået et omfang, så mange udvalg i Europa-Parlamentet har valgt at behandle Servicedirektivet. Følgende udvalg arbejder med at stille ændringsforslag:

1. Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) (koordinerende udvalg)
2. Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender (EMPL)
3. Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed (ENVI)
4. Økonomi- og Valutaudvalget (ECON)
5. Kultur- og Uddannelsesudvalget (CULT)
6. Retsudvalget (JURI) ,
7. Udvalget om Industri, Forskning og Energi (ITRE)
8. Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling (FEMM)
9. Budgetkontroludvalget (CONT)

²³ Børsen, *Serviceforslag åbent for stor ændring*, 10. februar 2005, p. 19

²⁴ Politiken, *EU-kommissionen erkender risiko for social dumping*, 4. marts 2005

(<http://politiken.dk/VisArtikel.iasp?PageID=367972&TemplateID=15490>)

²⁵ European Trade Union Confederation (www.etuc.org)

²⁶ “American Chamber of Commerce in the EU” (www.eucommittee.be). De repræsenterer blandt andet Coca Cola, Kraft Food, Philip Morris, McDonalds og Microsoft.

²⁷ Financial Times Europe hjemmeside, *A recipe for jobs or a race to the bottom*, 14. marts 2005

(<http://news.ft.com/cms/s/0f88d58c-94c3-11d9-8dd3-00000e2511c8.html>)

Hvert udvalg har forskellige områder, hvori de ser problemer i Servicedirektivet. Desuden afspejler udvalgenes endelige udtalelser det politiske flertal i de pågældende udvalg. Således er Udvalget om Industri, Forskning og Energi, som har borgerligt og liberalt flertal, meget positivt overfor direktivet, selvom de dog har udtrykt, at de kan se enkelte problemer ved for eksempel oprindelseslandsprincippet. Ligeledes er det borgerligt dominerede Retsudvalg meget positivt overfor Servicedirektivet. En større skeptisk findes hos Økonomi- og Valutaudvalget, der især er bekymret overfor forholdet mellem Servicedirektivet og Tjenesteydelser af almen interesse (SGI). Uddannelsesområdet behandles i Kultur- og Uddannelsesudvalget, og her er fokus i høj grad på problemstillingerne for audiovisuelle ydelser, mens uddannelse hidtil ikke har haft den store bevågenhed. På side 4 i denne EUpDate kan der læses mere Kultur- og Uddannelsesudvalget behandling af Servicedirektivet.

Formand Philips Whitehead fra Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, som er koordinerende udvalg for Parlamentets samlede forslag til indstillingen om Servicedirektivet, udtrykker stor glæde over, at Kommissionen vil tage den rapport, Europa-Parlamentet udarbejder seriøst. Som han siger:

“This is very unusual, but it is a healthy development. I think he (Barroso, red.) is taking more notice of the parliament.”²⁸

Holdt sammen med meldinger fra Kommissionen, om at de afventer Parlamentets samlede indstilling, spiller Parlamentet i denne sag en betydelig rolle. Det er også et direktiv, der berører mange fagområder, så alene det faktum, at så mange udvalg stiller ændringsforslag, må betragtes som en demokratisk fordel. Alt andet lige må det bidrage til at skabe opmærksomhed og debat om forslaget. Det er da også det forslag fra Kommissionen, som inden for de senere år har skabt størst offentlig debat. I sidste ende er det dog Ministerrådet, der skal forhandle det endelige direktiv igennem, og derved de nationale politikere, der får det sidste ord.

Optræk til konflikt mellem øst og vest

Diskussionen vedrørende Servicedirektivet kan nemt udvikle sig til en konflikt mellem de nye østeuropæiske medlemslande og de gamle vesteuropæiske medlemslande. Den tjekkiske vice-statsminister kalder det for ”underholdende”, at Tyskland og Frankrig er mere nervøse for konkurrence fra Østeuropa end den internationale konkurrence fra Rusland, Kina og Indien.²⁹ Også fra ungarsk side har der været anklager rettet mod de ”gamle” EU-lande for protektionisme. Et billede som den europæiske fagbevægelse dog forsøger at nuancere. Det vil formentlig primært være de store multinationale firmaer, der får glæde af Servicedirektivet. Fagbevægelsen kæmper til gengæld for alle europæiske arbejdstageres rettigheder, og ETUC’s dagsorden er ikke at forsøge på at lukke de europæiske arbejdsmarkeder for kolleger fra andre medlemslande.

Den videre behandling af Servicedirektivet

Selvom det nuværende luxembourgske formandskab har sat direktivet højt på dagsorden, og den luxembourgske præsident Jean-Claude Juncker har udtalt frygt for social dumping, ender det sandsynligvis med, at det bliver det engelske formandskab, der skal forhandle Servicedirektivet

²⁸ Financial Times Europe hjemmeside, *Commission moves to calm services row*, 2. marts 2005 (<http://news.ft.com/cms/s/7509583e-8b5c-11d9-ae03-00000e2511c8.html>)

²⁹ Financial Times Europe hjemmeside, *Barroso vows to defend new Europeans*, 14. marts 2005 (<http://news.ft.com/cms/s/97c76ed8-94f8-11d9-9821-00000e2511c8.html>)

færdigt i løbet af efteråret 2005. Den franske regering har formentlig også en interesse i at udskyde forhandlingerne til efter at de skal stemme om forfatningstraktaten den 29. maj 2005³⁰.

Den danske debat

I forlængelse af de franske overvejelser bør den igangværende danske debat vedrørende østeuropæisk arbejdskraft perspektiveres i forhold til Servicedirektivet. Flere danske medier har bragt artikler, der har sat lighedstegn mellem det kommende servicedirektiv og de aktuelle problemer med lavtlønnet arbejdskraft i den danske byggeindustri og landbruget. At udenlandske arbejdstagere har mulighed for at arbejde i Danmark sker på baggrund af det eksisterende udstationeringsdirektiv³¹. De danske myndigheders vanskeligheder ved at håndhæve de gældende regler har altså ikke umiddelbart noget med Servicedirektivet at gøre. Det er dog en illustration af, hvordan det også med Servicedirektivets oprindelseslandsprincip kan blive overordentligt vanskeligt at kontrollere, at både reglerne i værtslandet og i hjemlandet overholdes. Da Servicedirektivet slet ikke er færdigbehandlet, er det en højaktuel politisk opgave, at få defineret klarere regler. EU's udstationeringsdirektiv indeholder nogle problemer, som fagbevægelsen allerede inden dens vedtagelse gjorde opmærksom på. Det er væsentligt, at der i relation til Servicedirektivet ikke begås samme fejl her.

Servicedirektivet: Kommissionens konsekvensrapport

Den 8. februar 2005 offentliggjorde det danske konsulenthus Copenhagen Economics (CE) en rapport, som skulle vurdere konsekvenserne af Kommissionens forslag til servicedirektiv. En af rapportens konklusioner er, at servicedirektivet vil skabe 600.000 nye job i Europa, hvoraf de 4.400 vil blive skabt i Danmark.³² Rapporten har været omtalt en del i både de danske og internationale medier, ligesom Kommissionen og flere politikere henter deres argumenter for Servicedirektivet i rapporten. Denne redegørelse for rapportens forsøger at vurdere grundlaget for de konklusioner CE har bragt.

600.000 nye jobs

Konklusionerne i rapporten bygger på den antagelse, at mulighederne for øget handel med serviceydelser mellem medlemsstaterne bliver udnyttet i utilstrækkelig grad, selvom servicesektoren i dag udgør 70 procent af den europæiske økonomi. Årsagerne angives bl.a. at være interne barrierer i EU. Det er for vanskeligt for virksomhederne i de europæiske medlemslande at etablere sig i andre EU-lande, fordi medlemslandenes regelsæt ikke er harmoniserede. Gevinsterne ved øget handel er, ifølge CE, at det totale forbrug i EU på årsbasis vil stige op imod 0,6 procent, hvilket svarer til €37 milliarder.

Basis for tankegangen bag et Indre Marked for serviceydelser er følgende:

Den fri bevægelse af serviceydelser over medlemslandenes grænser vil medføre større konkurrence og aflede en øget produktivitet, da markederne, ifølge CE, bliver mere effektive. Dette vil resultere i højere lønninger på de områder, hvor medlemslandene er konkurrencedygtige, hvilket vil medføre større lønindkomster og lavere priser for forbrugerne og for virksomhederne. Generelt bygges der på den antagelse, at lavere priser medføre en samlet højere efterspørgsel. Lavere priser, større

³⁰ Se en oversigt over afstemninger om forfatningstraktaten på side 19

³¹ Europa-Parlamentet OG Rådets Direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere (http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=da&numdoc=396L0071)

³² <http://www.copenhageneconomics.com/default.asp?document=ourpublications.asp>

lønindkomster og øget efterspørgsel, som konsekvens af fjernelse af interne barrierer, vil altså kunne skabe op i mod 600.000 nye job i Europa. Undersøgelsen dækker 'kun' 2/3 af den aktivitet, der er omfattet af Servicedirektivet, så ifølge CE er potentialet endnu større end de umiddelbare konklusioner forudsiger.

DLI har henvendt sig til CE bl.a. for at få klarlagt, om uddannelsesområdet var medtaget i beregningerne. Det fremgår af DLIs korrespondance med CE, at Kommissionen og CE vurderer, at Servicedirektivet omfatter omkring 40 procent af den samlede værditilvækst (BNP) i hele EU³³. Det vil sige, at 40 procent af den værdiskabelse, der sker i EU, kommer fra sektorer, der er omfattet af Servicedirektivet. Da CE's analyse som nævnt omfatter 2/3 af tjenesteydelserne, svarer det til godt 25 procent af den samlede værditilvækst inden for EU. CE understreger, at uddannelsesområdet *ikke* er medtaget i deres beregninger.

Den model, CE anvender i deres rapport, er en forsimpning af den europæiske virkelighed. Det antages nemlig, at hvis de interne handelsbarrierer kan fjernes, vil det generere den nødvendige økonomiske vækst. I det teoretiske optimale økonomiske tilfælde vil det formentlig også være en korrekt antagelse. Men mange af disse såkaldte barrierer består af sociale og miljømæssige bestemmelser og reguleringer, som på nationalt niveau er indført under hensyntagen til sikkerhed og sundhed for arbejdstageren eller for at sikre en høj forbruger- og miljøbeskyttelse.

Uddannelse i rapporten

På trods af ovenfor nævnte korrespondance med CE er det vanskeligt i rapporten at gennemskue, hvorvidt uddannelse og andre tjenesteydelser af almen interesse er medregnet. Som udgangspunkt ser det ikke sådan ud nu, men beregningerne, der ligger til grund for konklusionerne, er lidt uklare. Rapporten nævner, at Servicedirektivet omfatter både handel mellem virksomheder og handel med forbrugere. Som CE skriver:

Examples to the services covered include pure business services (e.g. management consultancy and recruitment), services provided to both business and consumers (e.g. legal advice and distributive trades, and pure consumer services (e.g. leisure services and some health care services))³⁴

Selve rapporten bygger på caseanalyser af tre sektorer inde for servicesektoren. Det er henholdsvis de regulerede erhverv (hvor CE bruger revisionsbranchen som case), handels- og distributionsbranchen (hvor privatsalgs- og engrosbranchen er case) og virksomhedsservice (hvor IT-service undersøges).

Som nævnt udgør de tre overordnede sektorer 2/3-dele af Kommissions forslag til et servicedirektiv. CE skriver eksplicit, at de har valgt at undlade byggebranchen, ferie- og underholdningsindustrien, visse sundhedsydelser og visse uddannelsesydelser. Som de skriver, om den 1/3-del de har undladt:

³³ Bemærk at finansielle tjenesteydelser, elektronisk kommunikation og transporttjenester er undtaget for Servicedirektivets anvendelsesområde. Derfor omfatter Servicedirektivet ikke alle de servicesektorer der ifølge CE og Kommissionen udgør samlet set 70 procent af den europæiske økonomi.

³⁴ Copenhagen Economic, *Economic Assessment of the Barriers to the Internal Market for Services*, februar 2005, p 9

It is primarily construction services, leisure services, some health services and some educational services that are omitted from the scenario analysis. The analysis may consequently underestimate the economic impact of the Service Directive”³⁵

Det vil sige, at CE mener, at der kan skabes endnu mere vækst og beskæftigelse, hvis de sektorer, de ikke har analyseret, inddrages i handlen med Tjenesteydelser i det Indre Marked, som for eksempel 'some educational services'.

Ifølge CE omfatter analysen dog ikke uddannelse, da "some", ifølge ham, skal forstås på den måde, at Servicedirektivet 'kun' omfatter visse sundheds- og undervisningsydelser. Altså, CE har slet ikke indregnet visse former for undervisningsydelser, men giver samtidig udtryk for, at nogle ("some") er med i de 40 procent i værditilvækst CE og Kommissionen forventer Servicedirektivet omfatter.

Europæisk institut for ligestilling

På kvindernes internationale kampdag den 8. marts 2005 præsenterede Kommissionen et forslag om oprettelse af et europæisk institut for ligestilling. Kommissær for Beskæftigelse og Sociale Anliggender, Vladimir Spidla, udtalte, at *"We know that although progress has been made, more needs to be done, for example, to tackle the gender pay gap which still stands at 15 per cent."* Her refererede kommissæren til en nyligt publiceret undersøgelse om ligestilling i Europa, der konkluderer, at der er flere kvinder end mænd der gennemfører lange videregående uddannelser, men alligevel får mændene i gennemsnit 15 procent mere i løn end kvinderne.³⁶ Det konkluderes i rapporten, at det er et problem for især kvinderne at få familie- og arbejdsliv til at hænge sammen, da kvinderne stadig varetager hovedparten af opgaverne i hjemmene. Da det også er kvinderne, der i langt de fleste tilfælde vælger at tage forældreorlov, betyder det samtidig, at kvinderne ikke har en lige så høj beskæftigelsesprocent som mændene, og de får dermed mindre i pension. Desuden konkluderer rapporten, at der stadig er meget at ønske sig på børnepasningsområdet, da udbuddet på europæisk niveau af daginstitutioner er lavt og prisniveauet højt.

Kommissionen skriver i en pressemeddelelse³⁷, at det europæiske institut skal være uafhængigt og instituttets vigtigste opgaver bliver at indsamle, analysere og udbrede forskningsresultater, som de politiske beslutningstagere på europæisk og nationalt niveau kan benytte. Ligeledes skal instituttet have en igangsættende rolle, hvor det skal skabe mere samarbejde mellem medlemslandene omkring ligestilling. Sociale anliggender og herunder ligestilling er et nationalt anliggende, og det er derfor op til medlemslandene, hvordan de vil gribe opgaven an. Institutet kan dog opfordre til debat og være initiativtager til konferencer, kampagner osv. I Kommissionens forslag står der desuden, at instituttet skal have et dokumentationscenter og et bibliotek, som skal være tilgængeligt for offentligheden.

Kommissionen foreslår, at instituttet får et budget på ca. 53 millioner EURO for perioden 2007-2013.

Det skal tilføjes, at den danske regering i forbindelse med EU-initiativet har besluttet, at danske lønstatistikker fremover skal være kønsopdelte. Det har regeringen hidtil afslået.

³⁵ Copenhagen Economic, *Economic Assessment of the Barriers to the Internal Market for Services*, februar 2005, p. 12

³⁶ http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2005/feb/gender_equality_2005_report_en.pdf

³⁷ http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2005/mar/genderinstitute_en.html

Læs Kommissionens forslag om oprettelse af et ligestillingsinstitut her:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2005/mar/genderinstitute_en.pdf

DLI-oversigt over afstemning om forfatningstraktaten

Forfatningstraktaten skal, jf. artikel IV-447, ratificeres af de underskrivende medlemsstater i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. I praksis deler medlemsstaterne sig i to grupper; de der overlader godkendelsen (ratifikation) af forfatningstraktaten til det nationale parlament og de der lader befolkningen afgøre sagen. Indtil videre ser det ud til at der afholdes folkeafstemning i nedenstående medlemsstater, herunder som bekendt i Danmark den 27. september 2005.

Oversigt over afstemningslandene og afstemningstidspunkter:

1. Spanien	Afholdt 20. februar (76,73 % af vælgerne stemte ja – valgdeltagelsen var 42,32 %)
2. Holland	Afholder afstemning 1. juni 2005
4. Portugal	Forventes i foråret 2005
5. Luxembourg	Afholder afstemning 10. juli 2005
6. Frankrig	Afholder afstemning 29. maj 2005
7. Polen	Forventes afstemning i andet halvår 2005
8. Irland	Forventer afstemning sent i 2005 eller tidligt i 2006
9. Tjekkiet	Forventes i 2006
10. Danmark	Afholder afstemning 27. september 2005
11. Storbritannien	Forventes i 2006

(kilde: EurActive.com³⁸)

Den 12. maj 2005 vil den tyske Rigsdag ratificere forfatningstraktaten³⁹, da der ikke skal afholdes folkeafstemning i Tyskland. Desuden har Ungarn, Litauen, Slovenien og det italienske underhus ratificeret traktaten.

Bemærk at den belgiske statsminister tidligere har udtrykt et ønske om, at Belgien skulle afholde en vejledende folkeafstemning om forfatningstraktaten. I januar 2005 mistede han dog flertal i Parlamentet for at afholde afstemning, derfor vil Parlamentet blot ratificere traktaten.⁴⁰

³⁸ EurActive.com, “*Referenda on EU Constitution - let the people vote?*”, 9. marts 2005
(<http://www.euractiv.com/Article?tcmuri=tcm:29-130616-16&type=Overview>)

³⁹ EurActive.com, “*EU Brief - German Bundestag to ratify EU Constitution on 12 May*”, 9. marts 2005
(<http://www.euractiv.com/Article?tcmuri=tcm:29-136507-16&type=News>)

⁴⁰ EurActive.com, “*Referenda on EU Constitution - let the people vote?*”, 9. marts 2005
(<http://www.euractiv.com/Article?tcmuri=tcm:29-130616-16&type=Overview>)

KORTE MEDDELELSER

Seminar om IT i internationale projekter

Cirius afholder den 19. maj et seminar for lærere i grundskolen om brugen af IT i internationale projekter. Læs mere på Cirius' hjemmeside:

<http://www.ciriusonline.dk/Default.asp?ID=901&NewsID=681>

Konference om mobilitet i de videregående uddannelser

ACA afholder en international konference under titlen "The other side of mobility" i Stockholm den 12.-14. juni 2005. Konferencen forsøger at belyse nye tilgange til mobilitet inden for de videregående uddannelser og undersøge, hvilke fordele og ulemper, der er ved mobilitet. Læs mere om konferencen her:

<http://www.ciriusonline.dk/Default.asp?ID=901&NewsID=689>